

nega, da je vsakdo nehoté prisojal mu neko višo moč. Te silne črte, vrezane globoko tako, kakor ima to malokateri človek; ta goreča, smela barva na obrazi; te neizmerno goste obrvi, nestrpne, strašne oči, — da, i ti široki nabori njegovega Azijskega oblačila, — vse je zdelo se, da govori, da so v primeri sè strastimi, ki so vrele v tem telu, drugih ljudi strasti le senca. Moj oča je ustavil se in nepremično je stal vselej, kedar je srečal ga, in ni mogel strpeti, da bi ne bil vskliknil: „Hudoba, popolna hudoba!“ — Nu, moram vas brzo seznaniti sè svojim očetom, ki je te pripovedi poseben predmet.“ (Dalje prih.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 10. nov. — Slovanska mladež na Dunaji, zastopana v društvih „Slovenija“, „Društvo slavistov“, „Akademický spolek“, „Bukovina“, „Ognisko“, „Sicz“, „Tatran“, „Zora“ priredi 20. t. m. v lokalu „Gartenbaugesellschaft“ I. Parkring, na čast gospoda dvornega svetovalca prof. Franja viteza Miklošiča slavnost, obstoječo iz akademije in komersa. Pri akademiji sodelujejo najboljše moči dunajske, kakor dvorne opere pevec g. Broulik, violinist g. Kochanowski, pianistinja gdč. Zwierzina, slovansko pevsko društvo itd.

Slovenci! Z Miklošičevim slavnim imenom je naše ime združeno nerazločljivo. Velikan znanosti slovanskih jezikov in jezikoslovstva sploh, kateremu se klanja ves učeni svet, je našega naroda sin! Mi se smemo ž njim ponášati, zategadel pa mu bomo gotovo v prvi vrsti Slovenci o njegovi sedemdesetletnici trudapolnega življenja in štiridesetletnici neumornega znanstvenega delovanja pokazali naše spoštovanje in še bolj utrdili ono naravno vez, ki obstoja med slavljencem in nami.

Deputacije in gostje, ki pridejo na Dunaj, naj se blagovolijo oglasiti pri odboru

akademičnega društva „Slovenija“.

Iz Gorice 12. nov. (Izv. dopis.) Včeraj zjutraj, dan sv. Martina, je sneg po hribih trnovskega gozda napovedal zimo našim goram, naši planjavi pa mraz, potem ko se je bila todi istega jutra med gromom in dežjem vsula močna toča. Nebo se je potem zvedrilo, in imamo danes zopet lep dan. — Naše bralno in podporno društvo je praznovalo sv. Martina s petjem in podučnimi govori, po katerih se je množica zbranih udov izrekla za to, da bo rada zahajala poslušat raznotere nauke, ako se jej bodo tu pa tam podajali ob nedeljah in praznikih, in je torej upati, da dobé hvaležne poslušalce in poslušalke oni gospodje, ki hočejo društvu koristiti z govori in nauki v zmislu, kakor smo jih zadnjič omenili. Pohvalno je omeniti, da je priprost društveni ud ravno včeraj uže dal zgled drugim udom s primernim berilom, kako naj bi društvene spretniše moči iz lastne srede začele podučevati in kratkočasiti celo društvo. Vendar pa ni pozabiti, da začetni in nauke med društvom razširjati in utrjevati morajo oni razumniki, ki imajo v večji meri duševnih sil in snovi na razpolago. Pri včerajšnji veselici smo izvedeli, da šteje društvo zdaj nad 300 udov in pa okoli 1000 gold. glavnice, in to tudi potem, ko so se podelile uže znatne podpore potrebnim in obolelim udom. Tudi so naznanili, da se 19. t. m. odpre prvi slovenski otroški vrt v Gorici, vrt, kateremu bo učiteljica prav spretna in nadarjena ženska moč. Nadejati se je, da pogosta pojasnila na to stran izdajo toliko, da se kmalu oglasi primerno število otrok za ta novi zavod, ki se je ustanovil po tolikih zaprekah in naporih. Bog daj dober začetek! V velikem nasprotju z žrtvami za ta del pa je stanje tukajšnje

dekliške vadnice za slovenske in italijanske učenke. Ta šola ima tako majhne prostore, da ne more sprejemati v vsak razred po več ko 24 deklic, tako da mora vsled tega veliko slovenskih deklic ali doma ostajati ali zahajati — v italijanske šole. To se godi uže več let zaporedoma, in še sedaj ni slišati, da bi se skrbelo za večje in primerniše prostore. Če se ne predrugači, doživimo, da slovenske deklice, ki se kolikor toliko odslej odgojé v otroškem vrtu v maternem jeziku, bodo morale potem, prisiljene, vpisavati se v italijanske šole! Tako bomo zopet tam, kjer smo bili doslej. Ali ni to žalostno? Za slovenske dečke je preskrbljeno vsaj na c. k. deški vadnici, ki šteje letos 287 Slovencev in 289 Lahov. Iz dosedanjih poročil pa je bralcem „Novic“ znano, da se tudi tem dobro ne godi, ker na škodo drugih realnih predmetov morajo se po največ truditi za nemščino. Naj se torej ogledamo, kakor hočemo, za slovenski naraščaj je v Gorici po dosedanjih naredbah jako neugodno stanje. Ravno zato in pa iz vsega je razvidno, koliko hvaležnega dela še čaka naše rodoljube na narodnem polji v Gorici. Zatorej krepko naprej po poti, katero so nastopili poslednjih dveh let.

Stoletna starost, kakoršno je doživela te dni mati tukajšnjega gimnazijskega ravnatelja v pokoji, gosp. F. Schaffenbauerja, je tudi pri nas redka prikazen, dasi ravno v našem mestu živi domačinov in tujcev, ki dosežajo do 90 in še po več let.

4. dne t. m. so slovesno pokopali č. o. Frid. Hoenigmann-a, dolgoletnega frančiškanskega provincijala v pokrajini sv. Križa, ki je bil rojen 1823. l. v Stari Cerkvi na Kočevskem.

Grofinja Chambord pride menda še ta teden preizmit v Gorico.

Laški listi, pa tudi tetka graška „Tagespost“ se jako bojé, da bi ne prišel kak Slovan za škofa v Poreč in Pulj, in se ne zmenijo za to, kako nenarodno je, če viši pastir ne zna jezika ovčic, katere mu je pasti. Ti politiki predobro vedó, da so v Istri vse šole italijanske in pod italijanskim gospostvom, in da je edino še kak kaplanček, ki v čisto slovanskih občinah tu pa tam še občuje z občanarji v njih jeziku. — Kdor bere poreški lahonski list „L' Istria“, dobro razume, kako se slovanskim duhovnikom godi v zares tužni Istriji. Pač pa mora ali hoče biti vlada slepa, če ne vidi, kam jo lahonska politika tira tudi na cerkvenem polji. — Da bi narod le ne onemogel in vselej nevoljo pokazal, tako, kakor jo je odločno pokazal proti popotnemu učitelju kmetijstva, ki je umel samo laščino.

Iz gorenjega Krasa v dan sv. Božidara 9. nov. — Z letošnjim jesenskim časom smo bili jako zadovoljni, nenavadno toplo lepo vreme je bilo. Vsa žitna semena smo materi zemlji veselo izročili v sladki nadi, da prihodnje leto zamore po taki ugodni setvi bogato obroditi. Tri dni imamo silne deževne nalive od juga, danes počne mrzlo vreme z deževno burjo. Bati se je, da nam rahlo zemljo voda preveč odnese v kraške rupe; povodenj se ne bojimo, ker nimamo ne potokov ne rek, vsa deževnica se zgubi po kraških razpoklinah. — Vino črno, kraški „teran“, kojega Tržačani meseca julija in avgusta (ob času kolére) po 40 gld. kvinč plačujejo, tolikanj posrkajo, se uže prodaja po 24 do 25, celó 28 gld. ga cenijo kvinč. — Dozdaj se je v mali množini dobil po 17, 18, 19 gold. kvinč, a sedaj se ono dobi v vsaki občini komaj pri 5—6 posestnikih, ker bolj revni so prodali grozdje. Kakost „terana“ je pol boljša od lanskega, a množina je jako pičla. V krčmah se toči po 44—48 kr. liter. — Brinje kraško, kojega se je na tisuče polovnikov na Kranjsko odposlalo, se je letos posebno dobro obneslo. Navadno se ceni po 80 do 85 kr.

v Sežano stavljen. En polovnjak dá 2 litra sladkega brinjevca. Tropinjevec (vinsko žganje) se dobí po 63 do 70 kr., posebno fino 80 kr. do 1 gold. liter. Bog daj siromašnim, sicer pridnim Kraševcem obilo zaslužka!

A. K.

Postojina 12. nov. (*Zahvala.*) Vsem predragim mi Logačanom izrekam tem potom svojo najtoplejšo, najpresrčnejšo zahvalo za vso prijaznost in nezasluženo zaupanje, katero so mi skazovali pri slehrni priliki za mojega enoletnega službovanja v nepozabljivem mi Logatci, ter posebej onim p. u. gg., ki so me o odhodu mojem v Postojino blagovoljno spremili na kolodvor loškiga.

Ivan Lavrenčič.

Z Šenturške gore 6. nov. (*Prirodoslovno.*) „Kedor išče, najde“ — zapisal je sv. Luka v svojem blagovestji. In zaisto! vsak iskavec najde kaj, bodi si uže v srečo ali pa v nesrečo svojo. Tako se je tudi meni zgodilo pri mojem iskanji; toda v srečo in ne v nesrečo mojo. Uže lansko leto zasledil sem na naših krasnih planinah, in sicer na Mokrici polžka iz skupka slinarjev, ki se je na prvi pogled mi kazal nov v primeri z drugimi doslej meni znanimi slinarji. Pošljem ga tedaj svojemu prijatelju, veščemu polžarju gosp. Clessinu na ogled, prosivši ga, naj mi pové, kaj on sodi o tem polžku. On mi odgovori: Poslani mi polžek je brez vsega dvoma nov, in sicer bo, brž ko ne, spadal k družbi slinarjev (*Limax*); naj se potrudim, kaj več jih dobiti in mu vsaj dvojico, če ne več, živih poslati. Vsled tega stopim zopet na Mokrico, iščem, brskam, prevračam kamenje, da sem imel uže prste opraskane, poberem marsikaterega žužka in polžka, a zgoraj imenovane baže pa nobenega. Ko pa letos vspomladi grem nabirat v Suhadolnikovo dolino, zasledim v znožji Grintovca več teh mičnih živalic, samo da so bile nekoliko manjše od one na Mokrici zasačene. Ročno pobiraje jih smukam žive v kositarsko škatlo, v katero denem malo vlažnega mahu in nekaj zelenja okoli kamenja rastočih cvetlic za potrebni živež. V kratkem času imel sem jih kakih 14 v škatli. Vesel svojega obilnega plena povračam se popoldan popevaje na dom, kamor še le z nočjo dospem. Po dolgem, celih 16 ur trajajočem popotovanji bil je počitek kaj zaželjen in sladek. Vso božjo noč sem trdo prespal. Zbudivši se zjutra brž ustanem in po opravljenih duhovnikovih dolžnostih koj vzamem škatlo v roko, da bi, kolikor mogoče, opazoval vedenje svojih jetnikov. Pa kaj zagledam, ko jo odprem!? Petero njejuh bilo je mrtvih, a ne samo mrtvih, marveč dvoje čez polovico snedenih, troje pa načetih. Ti besoglavci so se med seboj zgrabili in močnejši si odbrali slabejše za pojedino. Mrcine grde sem jih zmerjal in kar je bilo še živih, del sem jih brez vsega pardona v steklenico sè špiritom napolnjeao. Od teh pošljem še taisti dan dvojico g. Clessinu, ki je potem, kakor mi je sporočil, odposlal enega g. dr. Simrothu, naj anatomično preišče to živalico. V drugi polovici minulega meseca pa pisal mi je g. Clessin memo družega tudi to-le: Častiti prijatelj! Danes dobil sem od dr. Simrotha prezanimivo sporočilo, da slinar (*Limax*) iz Suhadolnikove doline je brezgredelnasta (*ungekielte*) Amalia, kakoršne so sedaj le na otoku Kreta opazovali. To novo pasem (*specij*) bo on v kratkem anatomično popisal v svoji obširni obravnavi trebuchanožcev. Poročili so to Amalijo z nekim polžerjem, ki se ne sme ženiti. Razloči se pa uže po zunanem ta Amalija od svojih doslej v Nemcih znanih sestric v tem, da je ona samo konec repka malo gredelnasta, oni dve pa sredi hrbitišča po vsem životu. Vsem Amalijam pa je lastno, da imajo zadnji konec zavratnika šobastega in sredi nekoliko zadržanega.

Kranjci smemo ponosni biti, da imamo v svoji lepi domovini take zanimivosti.

S. Robič.

Iz Ljubljane. (*Veliko in krasno česko narodno gledališče*), katero je pred dobrim letom ravno dodelano skoraj popolnem pogorelo, vzdignilo se je po radodarnosti bogatega českega naroda iz pepela in zopet stoji krasno dodelano. — Slovesno otvorilo se bode gledališče prihodnjo nedeljo dne 18. t. m. z velikimi svečanostmi, sijajnimi predstavami, banketom itd., katere se ponavljajo tri dni. Iz srca čestita tudi ves slovenski narod bratom Čehom k temu krasnemu delu, s katerim se po pravici smejo ponašati pred vsem omikanim svetom!

Kakor čujemo, nameravajo skoraj vsa narodna društva iz Ljubljane poslati deputacijo k tej veliki narodni svečanosti. — Odboru, ki je to veliko in lepo delo dovršil, na čelu stoji vodja českega naroda, modri dr. Fr. Rieger.

— (*Iz mestnega odbora ljubljanskega*) dohaja za kmetovalce ljubljanske in okolice veselo poročilo, da se bode vendar enkrat tudi pri nas začelo spravljati iz mesta dragoceni gnoj tako, kakor ga, na pr. v Gorici uže veliko let spravljajo z najboljšim zdravstvenim in gospodarskim vspehom, namreč pnevmatično. — Pri nas ima se sicer to pričeti za zdaj samo pri onih hišah, katerih gospodarji so se za to prostovoljno oglašila, upamo pa, da bode to ravnanje z mestnim gnojem postalo v prav kratkem času splošno po vsi Ljubljani. Dotični sklep mestnega odbora, sprejet po nasvetu policijskega odseka, pa se glasi:

„Izpraznovanje stranišč ima se v tistih hišah, ki so se oglasile, odslej za poskušnjo vršiti po pnevmatičnem načinu in se naroči v ta namen iz Knaust-ove tovarne na Dunaji potreben stroj.“

Pri vseh teh naredbah opozorujemo mestni zastop, da ne prezira nikdar vsaj sledečega: a) Naprava jam za gnoj iz stranišč naj se osnuje tako, da bode brez velikih zaprek in pretežkih bremen za hišnike mogoče vpeljati jih v vseh (strogo mestnih) hišah; b) hišnikom ljubljanskim, kateri gnoj potrebujejo za lastna gospodarstva, naj se uže zdaj zagotovijo primerne prednosti za prejemanje mestnega gnoja; c) skladišča za gnoj zunaj mesta naj se vredijo tako, da bode kmetovalcem vse okolice zmiraj mogoče gnoja po potrebi dobivati po nizki ceni.

— (*Grof Blagaj*), izvoljenec vélikih posestnikov za deželni zbor kranjski, odložil je, kakor poročajo dunajski listi, tudi svoje poslanstvo. Sedel je veliko let v deželnem zboru, toda ne speminja mo se, da bi bil kdaj zinil besedico.

— (*† Gospod Josip Novak*), dekan kočevski, šolski nadzornik, škofijski svetovalec, umrl je preteklo nedeljo še le 50 let star. Naj v miru počiva zaslužni dušni pastir, zvest rodoljub!

— *†* Včeraj pa je umrl v Kranji gosp. Franc Skabernè, gimnazijski profesor, po dolgem bolehanji. — Bodi zemljica lahka veliko prezgodaj umrlemu rodoljubi!

— („*Slovenski Narod*“) v št. 256. prijavlja na prvi strani spis, v katerem brce deli na vse strani; najprej se vojskuje zoper uradno „*Laibacher Zeitung*“, kateri očita, da „ima za prebivalstvo v deželi većinoma le toliko srca, kolikor kaže njen *Anzeigeblatt*“.

Memogredé dobi brco tudi „brezuplivni naš tednik“ in konečno polemizira zoper „list, ki jako rad stavlja svojo luč na polovnik“. Nam ni treba braniti ne uradnega in ne zadnje omenjenega lista, ker narod naš pokazal je uže dejansko in dosti jasno, kako sodi o možéh, ki kažejo srce svoje za narod v omenjenih listih izrekoma v uradnem listu.

Ako pa „*Slov. Narod*“ mogočno obsoja uplivost našega tednika, mu tudi o tem nočemo odgovarjati z

lastno sodbo. Tudi o vplivnosti našega tednika sodi naš narod in dostikrat ne po željah tiskanega „Naroda“. Vendar pa se nam zdi, da listu tako obsojevanje na vse strani domačega tabora ne pristaja posebno dobro, listu, ki je vzlasti zadnji čas imel zabiležiti marsikatero dogodbo, katera ne služi ravno v dokaz njegovega posebnega vpliva. — Naj za danes toliko zadostuje.

— (*Slovensko gledališče.*) Druga letošnja redna predstava bode 19. dan novembra. Predstavljal se bode „Alfons“, igrokaz v 3 dejanjih, in to po šestletnem prestopu. Ker je ta igrokaz takrat občinstvu izredno ugajal in se tudi letos igra marljivo študira, nadejati se je prav zabavnega večera in da se gledališče dobro napolni.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Pretekli ponedeljek zborovala je naša delegacija in rešila ostanek skupnega proračuna za leto 1884., s tem so dela delegacij razun poravnave razlik v sklepih obeh delegacij dokončana. — Pri zadnji seji vprašal je poslanec dekan pl. Pflügel skupnega denarnega ministra pl. Kallay-a o položaji in varstvu katolikov v zasedenih deželah. — Minister Kallay zavrnil je pri tej priliki tudi nekatera očitanja zoper sedanjo upravo v Bosni in Hercegovini. Na vprašanje poslanca Pflügelna pa je odgovoril: da v znanem prepiru med pravoslavnim metropolitom in pa nadškofom sarajevskemu vlada ni nikakor vplivala na dogmatični del javnega pisanja nadškofovega. Vlada hotela je samo za braniti kritiko obestranskih konfesij zato, da se verski mir v Bosni in Hercegovini ohrani. — Poslanec Pflügel je pa temu nasproti po svojih informacijah — kakor je videti, ne popolnem zanesljivih — vladi očital, da je hotela vpeljati kos nekdanjega „placetum regium“.

Koj v ponedeljek izvolila se je komisija za poravnavo, katera je gotovo svoje delo dokončala in danes imate obe delegaciji svoji konečni seji, s katerima je letošnje delo delegacij dokončano.

Preteklo nedeljo bila je v tukajšnjem šolskem samostanu poroka državnega poslanca kneza Ferdinanda Lobkovića z grofico Podstacki-Lichtensteinovo. Pri poroki pričujoča je bila vsa na Dunaji bivajoča visoka aristokracija. Knez Ferdinand Lobković ima na južnem Českem velika posestva in je izvrsten gospodar, sploh bistra glava in tako, kakor njegov stric knez Jurij Lobković, odločen pristaš narodno-konservativne stranke.

Iz Prage. — Velikanske so priprave za narodne slovesnosti, katere bodo spremljale otvorjenje velikega novega narodnega gledališča v Pragi. Navdušenost in veselje vsega naroda je tolika, da se ne vé, ali bo mogoče primerno spraviti poleg vseh deputacij z domače dežele, z Moravske, Šleske, z Galicije in še bolj oddaljenih dežel tudi še brezštevilno množino odličnega češkega ljudstva, katero bode privrelo z vse dežele. Slovesnosti pričnó se z akademijo, katera bode v nedeljo dopoldne, potem sledijo: velikansk banket, in tri večera zaporedne predstave v novem gledališču. Bratje Čehi praznovali bodo lepe praznike, pri katerih bodo vsemu svetu kazali lepo delo lastnega uma, lastne požrtvovalnosti. — Naj vsemu narodu prinaša nov ta zavod mnogo zdravega sadú na polju umetnij in lepóznanstva. — Pretekli ponedeljek vršile so se na Českem tri dopolnilne volitve za državni zbor. V dveh okrajih zmagala sta

kandidata državnopravne — Riegerjeve stranke: Stavbeni svetovalec Hlavka in pa posestnik Vencel Šulc, a v tretjem okraju zmagal je Mladočeh Gregr proti bivšemu poslancu Tonerju z večino 89 glasov (216 proti 187 glasov).

Hrvatska. — Imenovanje barona Filipovića za bana hrvatskega postalo je zopet dvomljivo; nekateri časniki trdijo, da zarad bolehnosti Filipovića, pa bolj verjetna so ona poročila, katera trdijo, da ogersko ministertvo ne kaže resne volje spolniti pogoje, katere je Filipović stavil za sprejem onega težkega posla.

Poglavitna težava tiči očividno v tem, da ima ogerski denarni minister grof Szapary nasproti Hrvatski vse drugačno stališče, kakor ga pa ministerski predsednik Tisza naglašá v imenu ogerske vlade, in ne bilo bi konečno nemogoče, da bi se poostrilo vprašanje oseb: ali Szapary ali Filipović. — Pa pri vsej tej pravdi ne more lahko ogerska vlada odlašati, ker hrvatski poslanci še niso vstopili v ogerski deželni zbor in trdijo, da ne vstopijo, dokler nimajo na Hrvatskem zopet konstitucionelne vlade. Zborovanje pa se ima zopet pričeti dne 17. t. m. in poslanci hrvatski neki nameravajo skupno odložiti mandate, ako vprašanje novega bana ne bode kmalu rešeno v smislu pravične enakopravnosti hrvatske.

Srbska. — Poveljniki vojske, poslani zoper upornike, pošiljajo prav ugodna poročila, uporniki se ne ustavljajo nikjer posebno pogumno, večidel zadostuje prihod vojakov, da se uporniki udajo in oddajo svoje orožje, le nekoliko se jih umika in nekaj jih je všlo tudi čez mejo okraja in v Bolgarsko. To je sicer vzrok, da hoče baje vlada razširiti zasedni stan čez vse iztočne okraje. — Knez bolgarski pa je zaukazal, da se vsem tje pribeglim upornikom odvzame orožje, vsi naj se tudi opazujejo, ako bi kateri hoteli snovati nove upore, naj se zapró, mirnim pribežnikom pa se ima dajati živež na državne stroške. — Nemška in gotovo tudi Avstrija odobrujete dosedanje odločne korake srbske vlade, izrazile ste pa baje željo, naj Srbska z milostjo sklene, kar je z opravičeno strogostjo pričela. — Zadnja poročila prinašajo govorico o novih uporih v Srbski, pa do zdaj ni še potrjena ne ena onih govoric.

Nemška. — Cesarjevič nemški podá se danes v Genovo in od tod na Španjsko, da vrne pri španjskem kralju obiskanje njegovo v tej jeseni. Časniki ugibljejo sicer zopet, kaj za politiko pomeni to obiskanje, pa večina javnih glasov ne prepisuje temu potovanju posebne politične važnosti, razun znamenja, da Nemška tudi s Španjsko želi ohraniti prijateljske razmere, in s tem zabraniti za slučaj vojske zvezo Španjske s Francosko.

Žitna cena

v Ljubljani 10. novembra 1883.

Hektoliter: pšenice domače 7 gold. 80 kr. — banaške 8 gold. 91 kr. — turšice 5 gold. 40 kr. — soršice 6 gold. 74 kr. — rži 4 gold. 87 kr. — ječmena 4 gold. 23 kr. — prosa 5 gold. 20 kr. — ajde 4 gold. 87 kr. — ovsa 2 gold. 76 kr. — Krompir 2 gold. 68 kr. 100 kilogramov.